

УДК 377.36:37.091.33:808.5

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-7\(37\)-1376-1392](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-7(37)-1376-1392)

Кучерук Оксана Анатоліївна доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри української мови та методики її навчання, Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, <https://orcid.org/0000-0002-7040-986X>

Гримашевич Галина Іванівна кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови та методики її навчання, Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, <https://orcid.org/0000-0003-3225-0031>

Дяченко Наталія Миколаївна кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та методики її навчання, Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, <https://orcid.org/0000-0001-7659-208X>

Титаренко Валентина Миколаївна кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та методики її навчання, Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, <https://orcid.org/0000-0003-4425-4670>

Шарапа Марина Василівна кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та методики її навчання, Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, <https://orcid.org/0000-0001-5456-5507>

Ящук Леся Валеріївна кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та методики її навчання, Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, <https://orcid.org/0000-0003-4314-0807>

Фальківська Людмила Петрівна асистент кафедри української мови та методики її навчання, Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир

ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ EDTECH У ПРОЦЕСІ ЛІНГВОМЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Анотація. Стаття становить дослідження питань лінгвометодичної освіти із технологічно-цифровим компонентом. Шляхом аналізу теоретичних положень і синтезу ідей науковців уточнено, що EdTech – це цифрові освітні технології, які в контекстах вищої освіти становлять соціально-технологічну систему. Досліджено, що інструменти EdTech як засоби цифрових освітніх технологій охоплюють системи управління навчанням, застосунки для створення інтерактивного контенту, інструменти для взаємодії й мають призначення підтримати, покращити навчання, заохотити співпрацю, налагодити комунікацію суб'єктів освітнього процесу.

Наголошено, що використання таких інструментів у практиці лінгвометодичної підготовки студентів має будуватися відповідно до педагогічних принципів, базуватися на мовознавчій і лінгвометодичній теорії та практиці, урахувати «м'які» навички (soft skills) здобувачів освіти, зважати на вплив соціальних мереж, а також бути доступним і зручним у використанні.

Акцентовано на тому, що результат лінгвометодичної підготовки студентів можна модернізувати шляхом використання цифрових ресурсів із штучним інтелектом.

Розглянуто досвід застосування інструментів Edtech під час опанування лінгвометодики, напрацьований у ННІ філології та журналістики Житомирського державного університету імені Івана Франка. Зокрема, як дієвий інструмент проаналізовано блог «Лінгвометодична майстерня українського філолога», що має освітню мету, підпорядкований інформаційній, мотивувальній, комунікаційній цілям та потенційно підсилює студентів як майбутніх фахівців з мовної освіти.

Вивчення аналітики блогу свідчить про 23,7 тисяч переглядів (з 01.05.2019 р.), що є емпіричним доказом на підтвердження позитивної практики інтеграції цього інструменту та функціонування його в освітньому просторі.

Аналіз коментарів у блозі (n=565) дає змогу зрозуміти ставлення студентів до окремих питань мовної освіти й лінгвометодичної підготовки, зокрема чому і як цифрові інструменти підтримують предметне навчання.

Ключові слова: методика навчання української мови; майбутні вчителі; мовна освіта; цифровізація освіти; електронні освітні ресурси; інформаційно-цифрові технології, EdTech-інструменти, штучний інтелект.

Kucheruk Oksana Anatoliivna Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor at the Department of Ukrainian Language and Methods of its Teaching, Ivan Franko Zhytomyr State University, Zhytomyr, <https://orcid.org/0000-0002-7040-986X>

Hrymashevych Halyna Ivanivna PhD of Philological Sciences, Associate Professor, Head at the Department of Ukrainian Language and Methods of its Teaching, Ivan Franko Zhytomyr State University, Zhytomyr, <https://orcid.org/0000-0003-3225-0031>

Diachenko Nataliia Mykolaivna PhD of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Ukrainian Language and Methods of its Teaching, Ivan Franko Zhytomyr State University, Zhytomyr, Zhytomyr, <https://orcid.org/0000-0001-7659-208X>

Tytarenko Valentyna Mykolaivna PhD of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Ukrainian Language and Methods of its Teaching, Ivan Franko Zhytomyr State University, Zhytomyr, <https://orcid.org/0000-0003-4425-4670>

Sharapa Maryna Vasylivna PhD of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Ukrainian Language and Methods of its Teaching, Ivan Franko Zhytomyr State University, Zhytomyr, <https://orcid.org/0000-0001-5456-5507>

Yashchuk Lesya Valeriivna PhD of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Ukrainian Language and Methods of its Teaching, Ivan Franko Zhytomyr State University, Zhytomyr, Zhytomyr, <https://orcid.org/0000-0003-4314-0807>

Falkivska Lyudmila Petrivna Assistant of the Department of Ukrainian Language and Methods of its Teaching, Ivan Franko Zhytomyr State University, Zhytomyr

USE OF EDTECH TOOLS IN THE PROCESS OF LINGUISTICAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF UKRAINIAN LANGUAGE AND LITERATURE

Abstract. The article is a study of issues of linguistic and methodological education with a technological and digital component. By analyzing theoretical

provisions and synthesizing the ideas of scientists, it is clarified that EdTech is digital educational technologies, which in the context of higher education constitute a socio-technological system. It is studied that EdTech tools as means of digital educational technologies include learning management systems, applications for creating interactive content, tools for interaction and are intended to support, improve learning, encourage cooperation, and establish communication between subjects of the educational process. It is emphasized that the use of such tools in the practice of linguistic and methodological training of students should be built in accordance with pedagogical principles, be based on linguistic and linguistic-methodological theory and practice, take into account the “soft” skills of students, take into account the influence of social networks, and be accessible and convenient to use. It is emphasized that the result of linguistic and methodological training of students can be modernized by using digital resources with artificial intelligence.

The experience of using Edtech tools during the mastering of linguistic methods, developed at the Institute of Philology and Journalism of Ivan Franko State University of Zhytomyr, is considered. In particular, the blog “Linguistic and methodological workshop of a Ukrainian philologist” is analyzed as an effective tool, which has an educational purpose, is subordinated to informational, motivational, and communication goals, and potentially strengthens students as future specialists in language education. The study of blog analytics indicates 23.7 thousand views (as of 01.05.2019), which is empirical evidence to confirm the positive practice of integrating this tool and its functioning in the educational space. Analysis of comments on the blog (n=565) allows us to understand students' attitudes towards individual issues of language education and linguistic and methodological training, in particular why and how digital tools support subject learning.

Keywords: Ukrainian language teaching methodology; future teachers; language education; digitalization of education; electronic educational resources; information and digital technologies, EdTech tools, artificial intelligence.

Постановка проблеми. В умовах пандемії COVID-19, затим повномасштабної війни в Україні увиразнилася думка, що конкурентоспроможний педагог сьогочасно й на перспективу має не лише знати свій предмет, а й бути готовим належно використовувати в навчанні ЕОР, онлайнові сервіси, цифрові застосунки, платформи.

У «Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки» як світову освітню тенденцію (мегатренд) здекларовано цифровізацію. Відповідно до цього документа, «освіта наразі відстає від цифровізації, і необхідно докласти більше зусиль, щоб скористатися інструментами та сильними сторонами нових технологій...» [1, с. 26]. Розуміння окресленого може стати поштовхом для активного, доцільного й креативного

застосування засобів інформаційно-цифрових технологій у *професійній освіті*, зокрема в процесі лінгвометодичної підготовки майбутніх учителів української мови. Водночас зазначений освітній документ посилює потребу в наукових дослідженнях різних аспектів цифровізації вищої освіти, її ефективності.

Особливістю сучасного розв'язання освітніх проблем є застосування для цього електронних засобів, тобто тих, які зберігають дані на цифрових носіях. Власне, цифровізація освітніх послуг – це переведення інформації в цифрову форму й використання інформаційно-цифрових технологій для освітніх цілей. В умовах стрімкого розвитку відповідних технологій актуальними стають цифрові інструменти як ресурси освіти для майбутнього.

Потреба й доцільність навчання здобувачів вищої освіти на засадах диджиталізації закономірно зумовлюється психофізіологічними особливостями розвитку нинішніх студентів: вони практично «вросли» в цифрові технології, постійно зі смартфоном, їм подобається виконувати завдання із використанням вебресурсів та штучного інтелекту. Це впливає на їхню схильність до електронного (цифрового) навчання й спонукає до змін в методиці навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ідеї використання інформаційно-цифрових технологій у процесі вищої освіти представлено в працях закордонних та українських дослідників. Л. Ауст, М. Елерт, Е. Сувіньє дослідили вплив електронного навчання в університетській освіті на знання та ставлення майбутніх учителів до навчання. У результаті для посилення набуття процедурних знань дослідники рекомендують поєднувати формати електронного навчання з можливостями аудиторних занять, що включають конкретні практики та критичні й спільні рефлексії [2]. Ф. Джиронелла акцентує на тому, що університетам необхідно переглянути традиційні формати навчальних курсів, щоб забезпечити актуальність їх та адаптацію до потреб сучасного студента. У цьому контексті розкрито педагогіку гейміфікації як умову мотиваційного підходу до студенто орієнтованого дизайну курсів вищої освіти, що базується на інтеграції теорії ігор та ігрових механік (таблиця лідерів, бали, значки, рівні, індикатор прогресу, виклики, зворотний зв'язок, винагороди) під час розроблення навчальних курсів [3]. У публікації [4] окреслено потенціал штучного інтелекту (далі – ШІ) для підвищення залученості здобувачів вищої освіти, розглянуто супутні проблеми, виклики. У праці [5] досліджено різницю між освітніми технологіями (EdTech), що базуються на цифровізації, цифровій педагогіці та навчанні з підтримкою технологій. М. Янсен у результаті дослідів на базі Західного рурського університету

рекомендує встановити розроблення навчальних медіа за допомогою ШІ як стандарт, особливо для курсів, які служать передаванню базових знань і не потребують постійного оновлення [6, с. 35-37].

У монографії О. Радкевича [7] розкрито засадничі аспекти використання інструментів EdTech для навчання та оцінювання, окреслено ключові переваги й недоліки відповідних інструментів тощо. Актуальність цифрових ресурсів у просторі вищої освіти, зокрема в сегментах мовної й методичної підготовки студентів, зумовила наукові пошуки філологів і лінгводидактів (Т. Видайчук, Н. Грона, С. Караман, О. Кучерук, О. Семенов та ін.), у їхніх працях:

окреслено можливості та виклики використання штучного інтелекту в мовній підготовці майбутніх учителів, – з одного боку, ШІ оптимізує вивчення мовного матеріалу, розвиває критичне мислення, стимулює творчий підхід до активного засвоєння знань, а з іншого, – обмеження емоційного інтелекту, виклик дотримання принципів академічної доброчесності тощо; відповідно акцентовано на важливості балансу між використанням цифрових інструментів і традиційних педагогічних методів, живого спілкування й емоційної взаємодії викладача та студента [8];

розкрито окремі можливості електронних бібліотек [9], засобів інформаційно-комунікаційних технологій [10] у фаховій підготовці вчителів-філологів, деякі аспекти впровадження інноваційної методики у філологічну освіту [11];

акцентовано, що під час викладання філологічних дисциплін, інструменти Edtech уможлиблюють змінити спосіб викладання, навчання: гейміфікація, картки, інтерактивні вправи сприяють самостійному навчанню, дають змогу здобувачам збільшувати словниковий запас, практикувати граматику й вимову в цікавій та інтерактивній формі [12, с.11];

розглянуто деякі аспекти використання ШІ в практиці навчання української мови як іноземної, зокрема створення персоналізованих програм для студентів, використання чат-ботів для віртуального спілкування зі студентами [13] тощо.

Аналіз праць науковців свідчить про пошуки шляхів розв'язання проблем цифровізації вищої освіти, зокрема в межах лінгвометодичної підготовки майбутніх учителів-словесників, водночас ця проблема не втрачає актуальності, оскільки засоби інформаційно-цифрових технологій постійно розвиваються. Низка відповідних питань залишається мало розробленою. Серед іншого, недостатньо висвітлено адаптування цифрових інструментів до фахової підготовки майбутніх учителів української мови і літератури на засадах персоналізації та автономного

навчання. Бракує конкретних рекомендацій щодо поєднання роботи з формування предметно-методичної, а саме мовно-методичної, і цифрової компетентностей майбутнього вчителя-словесника.

Недостатньо розв'язаними залишаються також методичні аспекти модернізації оцінювання навчальних результатів у процесі лінгво-методичної підготовки як складників професійної готовності студента до здійснення української мовної освіти тощо.

Мета статті – теоретично обґрунтувати й окреслити практику використання засобів цифрових освітніх технологій у процесі вивчення методики навчання української мови з урахуванням власного педагогічного досвіду. *Завдання:* визначити сутність базових понять дослідження, розглянути приклади використання інструментів Edtech для лінгвометодичної підготовки майбутнього вчителя, зробити спробу їх систематизації, запропонувати відповідні рекомендації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Однією з умов інноваційного розв'язання освітніх проблем є застосування EdTech-інструментів у просторі освіти. За О. Радкевичем, термін «EdTech» у сучасному розумінні є відносно новим явищем, що почав активно вживатися в другій половині XX століття та на початку XXI століття з появою цифрових технологій в освіті.

У широкому сенсі EdTech охоплює будь-які технології, що використовуються для вдосконалення освітнього процесу в закладах освіти та за їх межами. Це можуть бути як фізичні засоби, такі як грифельні дошки, підручники чи карти, так і сучасні цифрові рішення, зокрема програмне забезпечення, онлайн-платформи, інтерактивні додатки та системи штучного інтелекту. Впровадження EdTech у сферу освіти відкриває перед здобувачами освіти та педагогами низку можливостей, які суттєво змінюють підходи до навчання та оцінювання. З-поміж ключових переваг цього процесу – *доступність, економія часу, індивідуалізація та гнучкість* [7, с. 7, с. 98-100].

Поділяємо думку фахівців, що EdTech – цифрові освітні технології, наприклад у контексті використання навчальних застосунків у класі, систем управління навчанням, програмного забезпечення для розкладу, цифрових класних журналів, цифрових каналів комунікації між здобувачами і педагогом, між колегами чи з батьками [14, с. 8]. Інструменти EdTech потрактовуємо як засоби цифрових освітніх технологій, що включають, зокрема, системи управління навчанням, застосунки для створення інтерактивного контенту, інструменти для взаємодії та мають призначення підтримати, покращити навчання, заохотити співпрацю, налагодити комунікацію суб'єктів освітнього процесу.

EdTech-інструменти (онлайнні платформи для навчання, інтерактивні дошки, чат-боти та ін.) важливо застосовувати з урахуванням власне педагогічного, технологічного та соціального вимірів. Відповідно використання таких інструментів у практиці підготовки студентів для забезпечення мовно-методичної освіти має будуватися на педагогічних принципах, базуватися на мовознавчій і лінгвометодичній теорії та практиці, ураховувати «м'які» навички (soft skills) здобувачів освіти, зважати на вплив соціальних мереж, а також бути доступним і зручним у використанні для суб'єктів освітнього процесу.

Корисний досвід упровадження цифрових освітніх засобів, що належать до категорії інструментів Edtech, напрацьовано в ННІ філології та журналістики Житомирського університету імені Івана Франка. Розкриємо деякі особливості їх використання для лінгвометодичної підготовки майбутнього вчителя української мови, що дають змогу створити більш гнучкі та доступні можливості для навчання.

Бесіди із студентами свідчать, що вони хочуть навчатися по-новому, а отже, з урахуванням тенденцій диджиталізації освіти. Відповідно для уналежнення лінгвометодичної підготовки студентів ми впроваджуємо різні інструменти Edtech, що дають змогу створювати нові моделі навчання: навчання з вебпідтримкою, з використанням електронних засобів (зокрема ЕОР), інтерактивне навчання з використанням гейміфікації; дистанційне, змішане навчання. Ці моделі, крім фахового спрямування, допомагають у розвитку навичок критичного сприйняття й розуміння інформації, ефективної візуалізації тематичного матеріалу, самопрезентації, комунікації, інтерактивності, креативності, співпраці тощо.

Загальну платформу для навчання студентів Житомирського державного університету імені Івана Франка надає сайт ZDU PROJECT (<https://project.zu.edu.ua/index.php>). Викладачі за потреби оновлюють навчально-методичні матеріали на платформі, відповідно вона є актуальною й увідповідненою до вимог сучасної освіти. Доступ до навчальних матеріалів (лекцій, практичних занять, тестів та ін.) на цій платформі вільний, потрібно лише зареєструватися на сайті.

Під час лінгвометодичної підготовки створити сучасне освітнє середовище допомагає популярна платформа Google Classroom. Це проста й зручна в користуванні система управління навчанням, що дає змогу викладачеві структурувати навчальний матеріал, створити завдання для практичних занять, вказати реченець, додати критерії оцінювання різних видів роботи, прикріпити документи, відео, тести, написати коментар для студентів. У такий спосіб викладач організовує технологічно опосередковану співпрацю й комунікацію зі студентами.

Цей освітній інструмент підтримує практичне навчання, персоналізацію освіти, уможливорює інтерактивну діяльність здобувачів – інтегрування Classroom з іншими застосунками Google (Google Docs, Google Forms, Google Slides тощо) дає змогу здобувачам на самій платформі спільно редагувати навчальні завдання, тексти, додавати слайди в презентації, виконувати мовно-методичні тести з подальшим автоматичним їх оцінюванням. Google Classroom як система управління навчанням надає дані викладачу про те, хто із студентів завершив роботу і вчасно завантажив у систему виконані завдання. Такий широкий функціонал Google Classroom зручний за різних форматів навчання – дистанційного, очного, змішаного. Організація лінгвометодичної підготовки студентів із використанням Google Classroom також є умовою підготовки до шкільної практики мовної освіти, оскільки цю платформу активно використовують учителі НУШ.

У контексті забезпечення мотивації навчання варто назвати Kahoot як одну з улюблених у студентів платформ для інтерактивного навчання, підвищення залученості до мовно-методичної освіти завдяки гейміфікації (ігрові елементи: вікторина, індивідуальні та групові бали, таблиця лідерів, таймер, музика) та різним способам діяльності («правда/неправда», опитування, розв'язування головоломки, створення хмари слів, наприклад на основі правописних правил, опрацювання відкритих запитань для лінгводидактичного аналізу тексту й узагальнення тощо). Наш професійний досвід переконує, що Kahoot, завдяки своєму змагальному потенціалу, викликає в здобувачів більший інтерес до предмета, ніж традиційні засоби й методи навчання. Крім того, на основі аналітики платформи викладач може корегувати свою методику навчання.

Позитивну освітню практику становить використання професійно орієнтованого блогу «Лінгвометодична майстерня українського філолога» (<https://newlmetod.blogspot.com/>). Цей блог ми створили для підтримання освітнього процесу майбутніх учителів української мови, популяризації лінгвометодичних ідей, співпраці. Відповідна освітньо-технологічна робота є потенційно дієвим чинником професійно орієнтованого навчання. У контекстах лінгвометодичної підготовки студенти дивляться в блозі інформацію про кращі мовно-освітні проекти здобувачів вищої освіти, аналізують досвід технологічних рішень лінгвометодичних ситуацій і т. ін. Щоб не загубитися в блозі, створено мітки за ключовими словами для організації інформації.

Зазначений блог поєднує тематичні дописи, навчально-методичні матеріали, пов'язані з українською мовною освітою й методикою навчання, відповідні освітні наративи студентів для ознайомлення, наслідування, аналізу, використання, а також уможливорює зворотний зв'язок у вигляді

коментарів. Ми вивчили відкриті коментарі в блозі, щоб зробити узагальнення відповідно до наших дослідницьких інтересів. Аналіз коментарів (n=565) дає змогу зрозуміти ставлення студентів до окремих питань мовної освіти й лінгвометодичної підготовки, зокрема чому і як цифрові інструменти підтримують предметне навчання. Найявні у блозі коментарі містять позитивні відгуки, відповідають темі обговорення й допомагають з'ясувати, які інтереси, цінності, властиві конкретним здобувачам вищої освіти, наприклад: *«Справді, штучний інтелект в навчанні є досить суперечливою темою. Проте його можна використовувати для створення інтерактивних навчальних програм, індивідуалізації навчального процесу, автоматизації оцінювання, впровадження інноваційних методів навчання...»* (Софія, 19.05.2024), *«Чудова ініціатива! Накопичення професійного досвіду та його фіксація в особистому електронному портфоліо є важливим кроком на шляху професійного зростання майбутнього педагога, особливо в галузі лінгвометодики. Бажаю успіхів у цьому цікавому процесі!»* (Олександра, 19.05.2025), *«О, "ЛінгвоДетектив" від Віти Чернухи звучить інтригуюче! Вебквест – це вже цікаво, а ще й треба розгадувати мовознавця – взагалі вогонь! Подобається сама ідея такого інтерактивного підходу до вивчення постатей у мовознавстві. Це тобі не просто сухий параграф з підручника зазубрювати...»* (Яна, 15.05.2025), *«Цей тренажер – саме те, чого так не вистачає для ефективного вивчення української мови. Особливо вражає, що, окрім тестів, є детальне теоретичне обґрунтування кожної правильної відповіді. Це не просто перевірка знань, а справжня навчальна система, яка дозволяє глибоко зрозуміти логіку мовних правил, а не просто їх запам'ятати»* (Олександра, 22.05.2025).

Вивчення аналітики блогу свідчить про певну кількість переглядів його (23,666 тис.) із 01.05.2019 по 03.07.2025 р. Періодичні зростання переглядів повторюються в січні, липні (2023-2025 рр.), що може свідчити про сприятливий час для самонавчання студентів, підготовки до написання кваліфікаційних робіт, до шкільної практики, для користувачів-освітян – до навчального року чи семестру. Цифра відвідуваності блогу (більше 23 тисяч) становить емпіричний доказ на підтвердження позитивної практики інтеграції його та функціонування в освітньому просторі. Активному перегляду блогу майбутніми вчителями української мови та літератури сприяє те, що його контент, по суті, створюється разом із здобувачами, він містить приклади розробок самих студентів, зручний для доступу, містить актуальну інформацію.

Варто зазначити, що особливістю інструментів EdTech нового покоління є ширші можливості для персоналізації навчання здобувачів освіти на основі штучного інтелекту.

Навчати по-новому – це означає інтегрувати штучний інтелект у діяльність суб’єктів освітнього процесу, зокрема використовувати ШІ-інструменти для генерування навчальних текстів (ChatGPT, Gemini, Claude та ін.), для візуалізації методичних ідей, створення зображень до фразеологізмів та ін. (MidJourney, Krea, DALL-E Free та ін.), для озвучування навчального контенту, генерування відеоуроків, подкастів (ElevenLabs, Runway, Luma та ін.), для створення AI-ботів – помічників, консультантів (конструктор чат-ботів SAP Conversational AI, онлайн-магазин чат-ботів GPT Store та ін.). Використання ШІ може автоматизувати створення освітнього контенту, значно полегшити підготовку навчально-методичних матеріалів, водночас, як показує освітня практика, виявляє потребу в новій культурі навчання, викладання, дослідження.

Загалом вибір інструментів EdTech має залежати від цілей і візії предмета, запитів студентів, методичної майстерності викладача, потенціалу технічних ресурсів і цифрової компетентності суб’єктів освітнього процесу. Наведемо деякі приклади корисних інструментів EdTech для осучаснення лінгвометодичної підготовки (див. таблицю 1).

Таблиця 1

**EdTech-інструменти для лінгвометодичної підготовки
майбутніх учителів української мови**

Цифрові інструменти	Способи навчання	Цілі	Приклад
Онлайн-дошки Padlet, Miro, Lino.it, ресурси сайту УМІ фонду НАНУ.	Робота з онлайнвою дошкою, обговорення дидактичних матеріалів, що на дошці, робота з е-словниками.	Аргументувати лінгводидактичні думки, візуалізувати тематичний матеріал, брати участь у діалозі.	Створення й розміщення презентації на онлайнвоій дошці: «Що для мене українська мова?», «Що для мене методика навчання української мови?», «Мій образ учителя української мови в інклюзивному класі».
LearningApps, Wordwall, Wizer.me, Kahoot! WordArt.	Інтерактивні вправи, вікторини, створення робочих аркушів, флеш-карток, хмар слів	Засвоювати тематичні поняття, практикувати мотивоване навчання.	Створення робочих аркушів: «Що для мене рідномовні обов’язки громадянина?», «Методи навчання риторики».
YouTube, EdEra, TED українською.	Перегляд відеовиступів, відеоуроків.	Розуміти контекст, розвивати емпатію, критичне мислення здобувачів освіти.	Перегляд відеозаписів «Школи вбивають творчість?», «Як виступати, щоб вас слухали», відео-уроків української мови.

Цифрові інструменти	Способи навчання	Цілі	Приклад
Classcraft, Quizlet, Genial.ly, Goggle.	Гра навчальна, моделювання уроків інтерактивних, проєкт мовно-освітній, створення ментальних карт.	Створити навчальну гру, інтерактивний контент, вивчити лінгводидактичні поняття, розвивати критичне мислення, відповідальність, уміння приймати рішення.	Інтерактивна модель «Сучасний урок української мови»; проєкти: «Мій урок української мови», «Мій сценарій позакласного заходу з української мови», «Моя навчальна гра з української мови», «Мій тренажер з української мови».
Canva, Google Slides, Prezi.	Створення презентації, інфографіки, освітній проєкт.	Професійна самопрезентація, виконати мовно-освітній проєкт.	Мультимедійні презентації: «Я – учитель української мови», «Мій унесок у практику української мовної освіти».
Google Gemini, ChatGPT, ElevenLabs, MidJourney, Luma, Microsoft Copilot, Canva AI, Gamma, Research Rabbit, Elisit.	Адаптування навчальних матеріалів за допомогою ШІ, генерування гіпотези педагогічного дослідження з використанням ШІ.	Написати текст, згенерувати/візуалізувати ідеї, згенерувати відео, персоналізувати навчання, дібрати наукову літературу, візуалізувати зв'язки між науковими статтями.	Створення списку наукової літератури з теми «Використання ШІ в роботі вчителя-словесника», генерування рекомендацій «Педагогічне дослідження з використанням ШІ», готування плану виступу «Інструменти з ШІ для генерування й озвучування відеоуроку української мови».

Належна лінгвометодична підготовка з використанням наведених у таблиці 1 EdTech-інструментів потенційно запобігає когнітивному перевантаженню студентів в освітньому процесі (навчального чи дослідницького характеру), завдяки ергономічному дизайну таких інструментів, інтуїтивно зрозумілій інтерактивності.

Інструменти EdTech осучаснюють також методи оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти, завдяки автоматизації надають йому точності й об'єктивності. Зокрема, на основі досвіду роботи можемо стверджувати, що ігровий метод із використанням Kahoot, метод тестів із застосунком Google Forms доречно впроваджувати для практики автоматизації формувального оцінювання навчальних досягнень студентів. Дещо складнішим є метод самостійного створення персональних електронних лінгвометодичних портфоліо, він дає змогу студентам демонструвати свої предметні напрацювання у формі розробок уроків, мовно-освітніх проєктів, навчально-методичних матеріалів, тематичних рефлексій та ін.

Цей метод уможливлює персоналізувати навчання студентів і водночас комплексно оцінити навчальні результати студента, порівняно з окремими тестами, звітами чи есе. Для створення електронних лінгвометодичних портфоліо студенти використовують застосунки Blogger, Google Sites чи мережеву дошку Netboard тощо. За допомогою електронних портфоліо викладач може виявляти прогрес студентів у лінгвометодичній підготовці, та загалом остаточне рішення в оцінюванні є відповідальністю викладача [15].

Інструменти EdTech з погляду лінгвометодичної підготовки студентів у вищі можна систематизувати за кількома ознаками: за основним функціональним призначенням (інформаційний, навчально-практичний, контрольний, навчально-методичний, багатфункційний); за тематичними особливостями (предметнотематичний, різнотематичний, міжпредметний); за предметною специфікою контенту (мовний, комунікативний, мовно-освітній тощо). Кожен різновид EdTech-інструментів (електронний словник, електронні навчально-методичні вказівки, лінгвометодичний блог, сайт, мовний тренажер, електронний посібник та ін.) має певні особливості щодо структури, способу функціонування, призначення, змістового наповнення). Розуміння системи допомагає розібратися з багатоманіттям цифрових освітніх інструментів, їх подібністю й відмінністю.

Висновки. EdTech – це цифрові освітні технології, що реалізуються на основі синергетичних зв'язків між навчанням, викладанням і технологіями. У контекстах вищої освіти EdTech становлять соціально-технологічну систему, що функціонує завдяки співпраці викладача і студентів. Інструменти EdTech потрактовуємо як засоби цифрових освітніх технологій, що включають, зокрема, системи управління навчанням, застосунки для створення інтерактивного контенту, інструменти для взаємодії та мають призначення підтримати, покращити навчання, заохотити співпрацю, налагодити комунікацію суб'єктів освітнього процесу.

Під час вивчення лінгвометодичних дисциплін дієвим інструментом, поза іншим, є освітній блог «Лінгвометодична майстерня українського філолога». Студенти можуть використовувати цей блог як платформу для ознайомлення з навчальною інформацією, для поширення власних методичних ідей, а також для тематичного спілкування у вікні коментарів тощо. Контент блогу формується в контексті лінгвометодичної стратегії. Він має освітню мету, підпорядкований інформаційній, мотивувальній, комунікаційній цілям, що потенційно підсилює студентів як майбутніх фахівців з мовної освіти.

Студіювання стану лінгвометодичної підготовки майбутніх учителів української мови свідчить про важливість і перспективність використання в межах відповідного предмета різних інструментів EdTech, а також показує

потребу постійного розвитку викладачів для покращення й осучаснення освітніх послуг. Інструменти EdTech для лінгвометодичної підготовки студентів у виші можна згрупувати за кількома ознаками: за основним функціональним призначенням (інформаційний, навчально-практичний, контрольний, навчально-методичний, багатофункційний); за тематичними особливостями (предметнотематичний, різнотематичний, міжпредметний); за предметною специфікою контенту (мовний, комунікативний, мовно-освітній). Доцільно застосовані інструменти цифрових освітніх технологій уможливають модернізувати та переосмислити методи навчання. Водночас відповідні інструменти варто впроваджувати для підтримання лінгвометодичної підготовки студентів у поєднання з традиційними методами навчання предмета.

Багатогранність проблеми інструментів EdTech, їх постійний розвиток створюють додаткові можливості для вивчення. Зокрема, перспективним є дослідження теорії і практики гейміфікації професійно орієнтованого освітнього середовища для майбутніх учителів української мови, методів навчання в EdTech, персоналізованого підходу до навчання лінгвометодики з використанням штучного інтелекту.

Література

1. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031. Київ. 2020. 71 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>
2. Aust L., Ehlert M., Souvignier E. Effects of e-learning formats on student teachers' knowledge and attitude towards evidence-based instruction. *Journal of University Teaching and Learning Practice*. 2024. Nr. 21 (07). URL: <https://doi.org/10.53761/kmhmm30>
3. Gironella, F. Gamification pedagogy: A motivational approach to student-centric course design in higher education. *Journal of University Teaching and Learning Practice*. 2023. Nr.20 (3). URL: <https://doi.org/10.53761/1.20.3.04>
4. Nguyen, A., Kremantzis, M., Essien, A., Petrounias, I., Hosseini, S. Enhancing Student Engagement Through Artificial Intelligence (AI): Understanding the Basics, Opportunities, and Challenges. *Journal of University Teaching and Learning Practice*. 2024. Nr.21 (6), URL: <https://doi.org/10.53761/pzd17z29>
5. Cowling, M. A., Crawford, J., Vallis, C., Middleton, R., Sim, K. The EdTech difference: Digitalisation, digital pedagogy, and technology enhanced learning. *Journal of University Teaching and Learning Practice*. 2022. Nr. 19(2). URL: <https://doi.org/10.53761/1.19.2.1>
6. Jansen Marc. KI-gestützte Entwicklung von Lernmed. Wannemacher Klaus, Bosse Elke, Lübcke Maren, Kaemena Alena. Wie KI Studium und Lehre verändert: Anwendungsfelder, Use-Cases und Gelingensbedingungen. HFD-Arbeitspapier. 2025. Nr. 87/ April. 74 с. URL: https://hochschulforumdigitalisierung.de/wp-content/uploads/2025/04/HFD_AP_87_Wie_KI_Studium_und_Lehre_veraendert_final.pdf
7. Радкевич О.П. Інструменти EdTech для навчання та оцінювання: монографія. Київ: Видавництво Людмила, 2023. 220 с.

8. Грона Н., Семенов О. Штучний інтелект у мовній підготовці майбутніх вчителів: можливості та виклики. Слобожанський науковий вісник. Серія: Філологія. 2025. №9. С.128-135.

9. Кучерук О.А., Караман С.О., Караман О.В. Науково-освітні електронні бібліотеки у фаховій підготовці майбутніх учителів-словесників. Інформаційні технології і засоби навчання. 2018. Том 65, №3. С. 152-165. URL: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt>

10. Кучерук О.А., Караман С.О., Караман О.В., Віннікова Н.М. Використання ІКТ для формування фахових компетентностей у майбутніх учителів української мови і літератури. Інформаційні технології і засоби навчання. 2019. Том 71, №3. С. 196-214. URL: [file:///D:/Users/oksana/Downloads/ITZN_2019_71_3_16%20\(1\).pdf](file:///D:/Users/oksana/Downloads/ITZN_2019_71_3_16%20(1).pdf)

11. Видайчук Т. Л., Русаченко Н. П. Модернізація філологічної освіти та науки України: глобалізаційні виклики, аналіз дієвості інноваційних освітніх платформ. Академічні візії. 2023. Вип. 16, лютий. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/141>

12. Височан З.Ю., Юденкова О.П., Сопіна О.А. Технології edtech як засіб стабільності та неперервності освіти. Інноваційна педагогіка. 2023. Випуск 62. Том 1. С.9-13.

13. Домніч С. П. Використання штучного інтелекту у практиці викладання української мови як іноземної. Технології добросовісного використання штучного інтелекту у сфері освіти та науки : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 31 липня – 10 вересня 2023 року. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. С.95-98.

14. Hartong Sigrid, Renz André (Hg.) Digitale Lerntechnologien Von der Mystifizierung zur reflektierten Gestaltung von EdTech. Hamburg: Verlag. Bildungsforschung, Band 20. 2024. 261 с.

15. Зайцева Г.М., Костирко О.О., Краєвська Я.А., Лисенко Т.А., Малишевська Г.І., Терещенко Н.Ю., Тимошук О.Б., Калібабчук В.О. (2021). Кейс з теми "Хроматографія" для дистанційного навчання // Planta+. Наука, практика та освіта»: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 19 лютого 2021 року. Київ, 2021. С. 566-568. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=r571sZsAAA&AJ&authuser=1&citation_for_view=r571sZsAAAAAJ:4OULZ7Gr8RgC http://ir.librarynmu.com/bitstream/123456789/5725/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8_%D0%9A%D0%B5%D0%B9%D1%81%20%D0%B7%20%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B8%20%D0%A5%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F.pdf

References

1. Stratehiiia rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2021–2031. (2020). [Strategy for the Development of Higher Education in Ukraine for 2021–2031]. Kyiv. 71 s. mon.gov.ua URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf> [in Ukrainian].

2. Aust, L., Ehler, M., & Souvignier, E. (2024). Effects of e-learning formats on student teachers knowledge and attitude towards evidence-based instruction. *Journal of University Teaching and Learning Practice*. Nr. 21 (07). URL: <https://doi.org/10.53761/kmhmm30> [in English].

3. Gironella, F. (2023). Gamification pedagogy: A motivational approach to student-centric course design in higher education. *Journal of University Teaching and Learning Practice*. Nr.20 (3). URL: <https://doi.org/10.53761/1.20.3.04> [in English].
4. Nguyen, A., Kremantzis, M., Essien, A., Petrounias, I., & Hosseini, S. (2024). Enhancing Student Engagement Through Artificial Intelligence (AI): Understanding the Basics, Opportunities, and Challenges. *Journal of University Teaching and Learning Practice*. Nr.21 (6). URL: <https://doi.org/10.53761/pzd17z29> [in English].
5. Cowling, M. A., Crawford, J., Vallis, C., Middleton, R., & Sim, K. (2022). The EdTech difference: Digitalisation, digital pedagogy, and technology enhanced learning. *Journal of University Teaching and Learning Practice*. Nr. 19(2). URL: <https://doi.org/10.53761/1.19.2.1> [in English].
6. Jansen, Marc. KI-gestützte Entwicklung von Lernmed. Wannemacher Klaus, Bosse Elke, Lübcke Maren, Kaemena Alena. (2025). Wie KI Studium und Lehre verändert: Anwendungsfelder, Use-Cases und Gelingensbedingungen. *HFD-Arbeitspapier*. Nr. 87/ April. 74 s. URL: https://hochschulforumdigitalisierung.de/wp-content/uploads/2025/04/HFD_AP_87_Wie_KI_Studium_und_Lehre_veraendert_final.pdf [in English].
7. Radkevych, O.P. (2023). *Instrumenty EdTech dlia navchannia ta otsiniuvannia [EdTech tools for learning and assessment]*. Kyiv: Vydavnytstvo Liudmyla, 220 s. [in Ukrainian].
8. Hrona, N., & Semenoh, O. (2025). Shtuchnyi intelekt u movnii pidhotovtsi maibutnikh vchyteliv: mozhlyvosti ta vyklyky [Artificial Intelligence in Language Training of Future Teachers: Opportunities and Challenges]. *Slobozhanskyi naukovyi visnyk*. Seria: Filologhii. №9. S.128-135. [in Ukrainian].
9. Kucheruk, O.A. Karaman, S.O., & Karaman, O.V. (2018). Naukovo-osvitni elektronni biblioteky u fakhovii pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv-slovesnykiv [Scientific and educational electronic libraries in the professional training of future teachers of literature]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia*. Tom 65, №3. S. 152-165. URL: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt> [in Ukrainian].
10. Kucheruk, O.A., Karaman, S.O., Karaman, O.V., & Vinnikova, N.M. (2019). Vykorystannia IKT dlia formuvannia fakhovykh kompetentnosti u maibutnikh uchyteliv ukrainskoi movy i literatury [Using ICT to form professional competencies in future teachers of Ukrainian language and literature]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia*. Tom 71, №3. S. 196-214. URL: [file:///D:/Users/oksana/Downloads/ITZN_2019_71_3_16%20\(1\).pdf](file:///D:/Users/oksana/Downloads/ITZN_2019_71_3_16%20(1).pdf) [in Ukrainian].
11. Vydaichuk, T. L., & Rusachenko, N. P. (2023). Modernizatsiia filolohichnoi osvity ta nauky Ukrainy: hlobalizatsiini vyklyky, analiz diievosti innovatsiinykh osvitnikh platform [Modernization of philological education and science in Ukraine: globalization challenges, analysis of the effectiveness of innovative educational platforms]. *Akademichni vizii*. Vyp. 16, liutyi. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/141> [in Ukrainian].
12. Vysochan, Z.Iu., Yudenkova, O.P., & Sopina, O.A. (2023). Tekhnolohii Edtech yak zasib stabilnosti ta neperervnosti osvity [Edtech technologies as a means of stability and continuity of education]. *Innovatsiina pedahohika*. Vypusk 62. Tom 1. S.9-13. [in Ukrainian].
13. Domnich, S. P. (2023). Vykorystannia shtuchnoho intelektu u praktytsi vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi [The use of artificial intelligence in the practice of teaching Ukrainian as a foreign language]. *Tekhnolohii dobrochesnoho vykorystannia shtuchnoho intelektu u sferi osvity ta nauky: materialy vseukrainskoho naukovedah*

hichnohopidvyshchennia kvalifikatsii, 31 lypnia – 10 veresnia 2023 roku. Odesa : Helvetyka. S.95-98. [in Ukrainian].

14. Hartong, Sigrid, & Renz, André (Hg.). (2024). *Digitale Lerntechnologien Von der Mystifizierung zur reflektierten Gestaltung von EdTech*. Hamburg: Verlag. Bildungsforschung, Band 20. 261 s. [in English].

15. Zaitseva G.M., Kostyrko O.O., Krayevska Ya.A., Lysenko T.A., Malyshevska G.I., Tereshchenko N.Yu., Tymoshchuk O.B., Kalibabchuk V.O. (2021). Case study on the topic "Chromatography" for distance learning // Planta+. Science, practice and education: materials of the International Scientific-Practical Conference, Kyiv, February 19, 2021. Kyiv, 2021. P. 566-568. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=r571sZsAAAAJ&authuser=1&citation_for_view=r571sZsAAAAJ:4OULZ7Gr8RgC http://ir.librar.ynmu.com/bitstream/123456789/5725/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8_%D0%9A%D0%B5%D0%B9%D1%81%20%D0%B7%20%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B8%20%D0%A5%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F.pdf